

MEMÒRIA DEMOCRÀTICA Els cossos són ja a la Universitat Autònoma de Barcelona, on es farà l'anàlisi genètica per a poder-los identificar

Recuperen les restes de 26 excombatents de la Guerra Civil en una fossa d'un antic hospital entre Bovera i Flix

Flix ACN

La Direcció General de Memòria Democràtica ha exhumat les restes de 26 soldats de l'exèrcit republicà enterrats durant la Guerra Civil en dues fosses a Bovera, a les Garrigues, molt a prop del terme de Flix. En un cas, es tracta de soldats morts durant els combats de la batalla de les Garrigues, arran de l'avanç de les tropes franquistes, entre desembre de 1938 i gener de 1939, que va culminar amb l'ocupació definitiva de tot Catalunya. L'altra fossa està vinculada a un hospital de soldats ferits a la batalla de l'Ebre, establert al mas del Senyor de Bovera. L'excavació era una de les prioritats del Pla de fosses per a 2023.

Les actuacions arqueològiques s'han executat al cementiri de Bovera, en un indret anomenat la Casilla, que comunica Bovera amb Flix, durant els mesos de juliol i agost. Prèviament a la intervenció, les fosses van ser documentades exhaustivament en el

treball *Documentació i ampliació del mapa de les fosses i la representació de la Guerra Civil i la dictadura franquista a les Garrigues, Pla d'Urgell, Urgell i Segarra*, encarregat per la Direcció General de Memòria Democràtica.

Els treballs d'excavació al terme municipal de Bovera van ser catalogats de prioritaris a la programació del Pla de fosses per a 2023. A més, està previst que aquest hivern es

completen les intervencions amb una prospecció en una zona afectada pel canal Segarra-Garrigues, a Coll Roig, un cop es tanqui el reg.

D'acord amb el protocol vigent, totes les restes òssies recuperades se sotmetran a estudis arqueològics, antropològics i genètics, amb l'objectiu final de poder identificar-ne la identitat i retornar-les a les famílies adherides al Programa d'identificació genè-

tica de la Generalitat.

Les dos fosses intervingudes estan associades a la rereguarda republicana i estan relacionades amb un hospital d'evacuació de soldats ferits a la batalla de l'Ebre, establert al mas del Senyor de Bovera.

La intervenció al cementiri ha permès recuperar les restes de 14 soldats enterrats a la fossa comuna, documentada a partir de fonts orals. Tot

i que els soldats presentaven traumatismes perimortem associats a un context bèl·lic, també s'hi han trobat evidències de tractaments mèdics, com ara amputacions o tubs de drenatge, que constaten el seu pas per l'hospital.

D'altra banda, pel que fa a la intervenció de la Casilla, s'han recuperat les restes de 12 soldats inhumats en dos punts diferenciats. En este cas, a més dels traumatismes perimortem, també s'han localitzat nombroses bales que van impactar contra els soldats. Esta evidència corroboraria el relat segons el qual els soldats republicans que eren en este lloc de triatge, proper al mas, van ser sorpresos i afusellats per un contingent de soldats rebels. Així mateix, entre els materials recuperats, destaquen una xeringa d'ús mèdic i una insígnia de la sanitat republicana. Estos elements podrien estar associats a un metge que, d'acord amb les fonts orals, fou assassinat juntament amb els soldats. ■